

Nr 170

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av aktier i Uddcomb Sweden AB jämte motioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 151 har Kungl. Maj:t under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden för den 30 oktober 1969 föreslagit riksdagen att till Förvärv av aktier i Uddcomb Sweden AB på kapitalbudgeten för budgetåret 1969/70 under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 20 500 000 kr.

Den 19 juni 1969 träffades en överenskommelse mellan svenska staten, Uddeholms AB och Combustion Engineering Inc. om samarbete i ett gemensamt företag, Uddcomb Sweden AB. Bolaget har bildats för att projektera, utveckla och producera reaktortankar m. m. Överenskommelsen träffades under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande eller godkännande av styrelsen för sådant helstatligt bolag, på vilket staten enligt överenskommelsen kunde överlåta sina rättigheter och skyldigheter. Sveriges Investeringsbank AB har i denna egenskap godkänt avtalet och inträtt som delägare i det gemensamma företaget, varvid enligt propositionen förutsatts att delägarskapet skulle vara av temporär beskaffenhet.

I propositionen föreslås att ett investeringsanslag av 20,5 milj. kr. anvisas till förvärv av investeringsbankens aktiepost i Uddcomb, varav 500 000 kr. avser räntekostnader.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 1100 av herr Brundin m. fl. och II: 1269 av herr Bohman m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i motionerna anförts,

dels de likalydande motionerna I: 1101 av herr Werner och II: 1270 av herr Hermansson m. fl. vari hemställts att riksdagen avslår propositionen nr 151 och hemställer att Kungl. Maj:t snarast vidtar åtgärder för att bilda ett av staten helägt företag för att projektera, utveckla och producera reaktortankar m. m.

Utskottet. Uddcomb Sweden AB har bildats genom överenskommelse den 19 juni 1969 mellan svenska staten, Uddeholms AB och Combustion Engineering Inc. i Amerikas Förenta stater. Sveriges Investeringsbank AB har på

statens vägnar godkänt överenskommelsen och företräder f. n. statens intressen i företaget. Enligt propositionen har dock avsikten hela tiden varit att detta engagemang skall avlösas så snart riksdagen kunnat ta ställning till frågan om statens medverkan i Uddcomb.

Uddcomb skall i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island kunna projektera, utveckla och producera och i hela världen marknadsföra reaktortankar till atomkraftverk och andra tunga komponenter för atomkraftverk och annan tung industri.

Aktiekapitalet är överenskommet till 40 milj. kr., varav 50 % skall ägas av staten, 25 % av Combustion och likaledes 25 % av Uddeholm. Statens andel — 20 milj. kr. — skall betalas kontant, medan Combustion som likvid för sina aktier apportionerar know-how och andra licensrättigheter enligt ett mellan Uddcomb och Combustion träffat licensavtal och mot en licensavgift som under de första tio åren reduceras till hälften av vad som annars skolat utgå. Uddeholm tillskjuter tekniskt kunnande och teknisk dokumentation samt vissa specificerade materiella tillgångar i Degerfors, bl. a. vissa maskiner och lager i manufakturverket. Företagna undersökningar ger enligt propositionen vid handen att Uddcomb genom de båda apportionerna tillförs värden minst svarande mot de utgivna aktiernas nominalbelopp.

Styrelsen i Uddcomb skall bestå av fyra ledamöter och fem suppleanter. Av ledamöterna skall staten utse två och Combustion och Uddeholm vardera en.

Parterna är skyldiga att behålla sina aktier i Uddcomb under minst tio år. Efter tioårsperioden gäller förköpsrätt för parterna till aktier i proportion till tidigare innehav. Uddeholm avses dock ha förtur till Combustions aktier.

Avtalet förutsätts gälla i 15 år och sedan förnyas automatiskt med fem år i sänder om inte någon av parterna säger upp det minst tre år före utgången av varje avtalsperiod.

Den i förevarande proposition gjorda hemställan innebär bemyndigande för Kungl. Maj:t att förvärva investeringsbankens aktiepost i Uddcomb till det nominella värdet eller 20 milj. kr.

I motionerna I: 1101 och II: 1270 har hemställts att riksdagen måtte avslå propositionen och hos Kungl. Maj:t anhålla att snara åtgärder vidtas för att bilda ett av staten helägt företag för att projektera, utveckla och producera reaktortankar m. m.

I motionerna I: 1100 och II: 1269 yrkas att riksdagen ger Kungl. Maj:t till känna vad som i motionerna anförts. Motionärerna är kritiska mot det sätt på vilket ifrågavarande ärende fullföljts. Riksdagen bör enligt deras mening förklara att frågor av denna karaktär i fortsättningen inte bör handläggas såsom i Uddcomb-ärendet.

Genom den i propositionen anmälda överenskommelsen har det blivit möjligt att etablera ett samarbete som får anses innebära att Uddeholms

samlade erfarenheter på området i fråga tillvaratas samtidigt med att enligt propositionen ett kontinuerligt flöde av tekniskt kunnande från ett internationellt ledande företag på området — Combustion — tillförsäkras.

Utskottet finner det förståeligt att investeringsbanken önskar fullfölja den ursprungliga avsikten att snarast möjligt få sitt engagemang avlöst.

Utskottet tillstyrker det för förvärvet av aktier i Uddcomb begärda anslaget och avstyrker sålunda motionerna I: 1101 och II: 1270.

Likaledes avstyrker utskottet motionerna I: 1100 och II: 1269.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 1101 och II: 1270 till *Förvärv av aktier i Uddcomb Sweden AB* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1969/70 på kapitalbudgeten under fonden för statens aktier anvisar ett investeringsanslag av 20 500 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 1100 och II: 1269.

Stockholm den 2 december 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Axel Andersson (fp), Virgin (m), Ivar Johansson (cp), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Björk (s) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Bohman (m), Almgren (s), Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Lindholm (s), Johansson i Norrköping (s), Enskog (fp), Alemyr (s), Nilsson i Tvärålund (cp), Fagerlund (s), Blomkvist (s), Nilsson i Kristianstad (s), Sjönell (cp), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp).

Särskilt yttrande

av herrar Axel Andersson (fp), Virgin (m), Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Enskog (fp), Nilsson i Tvärålund (cp), Sjönell (cp), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp) som anförde:

»Den ifrågakvarande propositionen grundar sig på en överenskommelse som på statens vägnar godkänts av Sveriges Investeringsbank AB. Uddcomb

har som följd härav redan den 1 augusti 1969 kunnat inleda sin verksamhet.

Genom att samarbetsavtalen redan godkänts, verksamheten igångsatts i augusti månad och samarbetsbeslutets innehåll konkretiserats även genom påbörjande av byggnadsarbetena för Uddcombs anläggningar i Karlskrona saknar riksdagen i realiteten möjligheter att förutsättningslöst pröva projektet.

Genom det sätt på vilket detta ärende fullföljts och redovisats för riksdagen har denna i praktiken inga möjligheter att framföra några egna alternativ rörande uppbyggnaden av det ifrågavarande i och för sig angelägna produktionsobjektet.

Riksdagens konstitutionella möjligheter att realbehandla Kungl. Maj:ts förslag har allvarligt begränsats. Vi anser oss starkt böra understryka det betänkliga i detta förfarande och förutsätter att en motsvarande situation ej ånyo skall uppkomma.»